

Иуэху еплтыкэ

Тхыдэ

Махуэгэпс

Экономикэ Политикэ

Махуэку

Кавказ Ищхьэрэ Жылагуэ Иуэху

Хэхиныгъэхэр кьоблагъэ

Фокладэм и 11-м Кавказ Ищхьэрэм и шыналъэ зыбжанэм хэхиныгъэхэр шеклуэныуц. Къат хьыбархэм кызырагъэлагуэмкэ, политикэ партехэм мыхъэншхуэ зилэ а лухуэгуэм егугуэ зыхуагъэхьэр. Дауи, дэтхэнэри хушцокъу хэхакуэхэр кыдыхьэуэныуц кыгъэлагуэ а цыхухэр пхигъэкыны.

ОСЕТИЕ Ищхьэрэм и хэхакуэ комиссэм цыхухэм махуиткэ - фокладэм и 10-мрз 11-мрз - 13 яригъэлэтыну мурад ищаш, Мыбы депутат 70 шыахынуц, нэгъуэщцэ жыплэмэ, республикэм и парламентыр кышагъэщцэ рэщцэныуц.

Шыналъэм шолажэ псори зэхэту политикэ парт 28-рз, ауэ абыхэм ящцэ иджырей зэхуэсым хэтыр плы кудейц, абы шыгъуэи, тлур - «Захуагъэ здыщцэ Урысеймр» - «Урысейм и зэхуэсымр» - ногъабэ зэхуэуащ.

Сыт шыгъуи хуэдэу, игурэ и шхьэрэ зетлэхъ «Урысей зэхуэсым». Зигъэхъуэмыкыуэм КПРФ-ми. Абы и цэр нэхьыбарэ жэлэ хуащ а партер игъэпудэу квалытэ блогер Мисиков Батрэз егъошцыллауэ къэ хьэа кыауэгъэм иужькэ. Ауэ зэккэ партым ар сэлэп кыауэхуэныуци и зэран кьекыными ящаркыны.

«Сыт хуэдэу шымытат, а партым и телъхьэрэ мащэкым. Жыджэру зыкыагъэлагуэ «Шыушцэхэм», - жэлэ политикэ шцэныгъэхэмкэ доктор Койбаев Борис. Абы кьелыта хэхиныгъэхэр эплэзэарты икы хьэрэмыэншхуэ екулыныуц: «Псори цызырыцхуэ республикэм 13-мрз фрейхэр кышагъэсэлэп хабзэкым». Апухуэдэу жэлэ 13 зылэтыну хэ-

Мащэ дьэдэкэми, илэс кьэс пенсэхэм хохьэу. Тысыжэхэм зыгуэрхэр хушцэгуэ, лэжыгъэр кьэзымыгъэна лыжы-фызыжэхэм иратхэр 2016 гъэ лъандэрэ я плэ ижыхъащ. Сыт шхьэкэ? А улцлэм ират жуапыр зэхьэщцокл, ауэ ззи зэлубкыим. Мис иджыри Кьэрал Думэм зи чэу хабзэгъуэ проектыр кышцыхалъхъащ лажэ пенсионерхэм я пенсэхэр индексаци шыным теухуауэ. Сыт «шцэзичэ-зур»? Абы илэ апухуэдэ проект зыбжанэ итаци. Языныкыуэр министрствэхэм е правительствэм кьафлэкакыим - зэхуэмыхъуныгъэхэр халъагуэуэр ирагъэгъэзжырт. Индексаци зымыдэхэри шцылэц.

«ФИНАНСХЭМКИЗ министрствэм кьелытэ индексацим кьегъэгъэзэжын хуэмейуэ, - кьехьэкэ-нэхьэкэ хэмылуэ ярихалэц абы и унафэщцэ Силуанов Антон депутатхэм. - Пенсэрэфлэкудэ лэжыащцэм и плэжэ ят ахъшцэ. Ауэ цыхур лажьэмэ, лэжыащцэр флэкудыр кыим. Индексацим кьегъэгъэзэжыныр захуагъэкым - апухуэдэу хуэмэ, лажэ пенсионерым и пенсэр нэхьыбарэ нух лэжыащцэм хушцыгуэм и хьэжкэ. Нэхъ захуагъэц хуэныкыуэм, мылажэжэм дэдэпкыуныр - мис а цыхур цыхухэр апухуэдэу ягъэубжыныуцым», - жилаш Дудаев Игорь.

Кьэрэшей-Шэрджэсым цыхахынуц кьалэщхьэ думэр. Мандатхэм шцобэн «Урысей зэхуэсымр», КПРФ-р, ЛДПР-р, нэгъуэщцэ политикэ партерхэри. Политолог Джантеевэ Джульетэ зырыжымкэ, 13 лэцлэжэ хэхакуэхэм флэкыплэ имылуэ квалытэныуц зи телъхьэ цыхур зыщцэ партеры. Абы игъэ-мэщцэныуц езыхэр зыхуэйхэр пхагъэкынымкэ кьэру гурэхэм ялэ 13-мрз.

Ставрополь шыналъэм цыхахынуц кьалэ округ зыбжанэм я шыплэ советхэрэ думэмэрхэц. Философие шцоньгъэхэмкэ доктор Аксимов Борис и псалъэхэм ятелъхьэ хьэа, хохьлэжэм кудэ екуэлэныуц кышцэ-кыныуцым: цыхухэм кьалэнытэ ахар зэфлэ-кыныуц. Абы шыгъуэми, мис а депутатхэрэц езыжэм я псэуклэр зыунэтынуц: шцылэ бюджетхэр ятэзыгуэшэнури ахар зырагъэзацим кьалэпкыныури.

Щхьэ ягъэиклэрэ лажьэхэр?

иужь цыхум и пенсэм бла-гъэка индексаци псори зырыгагъэхьэр. Лэжэкукэ и пенсэр нэхьыбарэ хуэркыим, - кьыхьэгъэхьэхуэ? Кьэрал Думэм и депутат Дмитриевэ Оксанэ. - Сэ кызырэзбжамкэ, лажэ дэтхэнэ пенсио-нерми и пенсэр индексаци зырыуащцым и зэрэнкэ мазэ кьэс ику иту сом мини 6-рз 189-рз флэкудэ. Икы а бжыгъэр илэс кьэс нэхъ ин мэхьуэ».

Индексацим шцэдэжыным сом мелард 500-м нэблагъэ теклуэдэныуц, - пещэ Дмитриевэ. - Ар зейхэм яри-тыжамэ, кьэралым и лухуэ кыкылынут. Фегулсыт: индексацим шцызэлагуэа 2016 гэм илэжэ кьэралым лажэ пенсионеру мелуан 25-м нэс исачэ, иджы кьэнэж мелуани 8 кудейцэ - хурдицим шцигъэкэ нэхъ мащэ.

Ауэ апухуэдэу кьэуэмэ, зы зман кьэралым шцат нэхъ пенсэ мащэ дымдэр лажэ пенсионерхэмрэ зэлъхьэ хьэжынуц. Ар захуагъэ-тлэ? Зыри жимылауи хьунут: Силуановыр мы лухуэми прогрессивнэ налогми зырыгъэ-дыхьэ цыклар псоми куэд шлауэ ящцэ. Ауэ ди насыпци, абыхэм нэгъуэщцэ еплъхэри мащэкым. «Гурылуэгъуэц тысыжа

Бгъуэншцэлагуэхэр зи кьуаплэхэр

Гъэ кьэси хуэдэу, шыцхьэуиум и 4-р шыплэ куэдэм узщырымыхьэлэ 13-цэлагуэм, спелеологием, ирилла-жэхэм я махуэц.

КьыХЭДГЪЭШ зэрыхуэныуцкэ, дышцыкыуэм кыше-гъэжэуэ дэ псоми ди пльаплэц, дыкьэдэкуэте иужь-кэ, лыхьыжыгъэуэ дбгъэдлэпыр кьызырдгъэла-гуэфыну 13-цэлагуэм зеттынуц. Дигу кьэдгъэкыжын-ци, азыныкыуэхэм кьэршыр джыныр, тхуэфлэклима, кьуа-плэ шыныр ди хуэсплэцт, мыдрейхэм я нэхъ хышхуи, я нэхъ цыкыуи дызэрыщесыфын кьыуэхэм дьалэцхьэуэ, дызыхуэймкэ зедгъэгъэзэныр ди гурашцэ, кьэнэжэхэм и шцым и шцалым, зэрыжауэ, кьатиблэцэ зыщедгъэжыну шеклуэклар зэдгъэщцэныр ди пльаплэц.

Мы махуэр зыгъэлагуэ спелеологхэр - бгъуэншцэлагуэхэм я зэхьыкыларэ я кьэуэншцэ хуэр кьэуэншцэмырэ зи гъэщцэ псор зытухуа цыхухэц. Ауэ шхьыкыуи, дызетп-сэлъхьэ унэтгыныгъэр кьыгуэцхьэ имылуэ елхаш шцэны-гъэм и кьудамэу геологием, физиками, археологиеми.

«И нэгу кьышцэлагуэхэр зырыхуэныуцкэ, иджырей спелеологхэр, «шыццэлагуэрыкыуэ гуэгуанэр кьыфолпгъэ» яжеламэ, здынэмысыфын шымылуэ апухуэдэц. Зыхэт лухуэм хыхьэу, абыхэм я кьуаплэц бгы лэабжэхэм зы-цэзыгъэщцэлагуэ гуэжылау-гуэдыджыри, шухыр кьып-хуэмыщцэ, зи кьэм унэмылпысыф бгъуэншцэлагуэ абаргъ-ухэри, мылым хуэдэу шцылэ шыццэлагуэпхэм я кьэжылапхэри. Кьыжыплэ зырыхуэныуцкэ, спелеологием телажэ 13-цэлагуэлыр зи зымылбужыгъэуэагъэцэ зэ-хуэмыдэ бгъуэншцэлагуэхэр кьэзыхуэты икы зыджэ геологц.

«И нэгу шцылэ унэтгыныгъэр кьызыжыащцэ я кьалэн нэхьыжыгъэр зыхуэгуэар зыхэт зеклуэм кьырибдыуэ зыщыкыэ гуэжылауэхэм, здыпкыкэ бгъуэншцэлагуэхэм кьы-цэлагуэатэ, кьышцэлагуэ кьыгуэгуэр шцызэлапкы-хьыжыфын лэцэлагуэ-лабораторэхэм нэхьысынырц, а лухуэм хуэлажы шцэныгъэлэхэм я пашхьэ иралъхьэнырц.

Спелеологием зи гъэщцэр тезухуэну гукъыдэж зылэ дэтхэнэми, гу зырыкыуэцхьылым и мызакъуэ, и 13-кы-лэпкыри а 13-цэлагуэм хуэгъэпсауэ шцытын хуэйц, Кьыш-нэмышцэуэ, жаш-махуэ имылуэ, зыгъэпсэхуэгуи кьы-хуэдымыхуэу, зыгъэдыуава 13-цэлагуэ шцыкыуэ хушцэ-хьэц. Итлани, кьыгъэщцэныгъэр араци, спелеологир и лэжыгъэм, апухуэдиз гугъыгъэр шцызыгъэгуэшцэуэ, хуэ-лэмэтрэ дахагуэу куэд дьыдэм шцалуошцэ.

Мыри кьыжылапхьэц, Дышцыкыуэ зманым шы цы-а-гым шылапкыуэну бгъуэншцэлагуэ гуэдыдэж пэлытуэ езы шцылуэсым кьыгъэщцэлагуэ а закъуэныуц, атлэ, я гъэ-щцэм, я зэхьыкыуэм кьыжыкыуэ, цыхухэм яухахэм уа-щылуэныуц. Иужькырихэм яхьэтэ лэщыгъэуэ блэжэхэм псэухэм кьащцэна кьэлэжэхэм ялэ уэрэмхэр, зыхьэжэ-нэ зэхуэмыдэхэм кьырибдыуэ зауэ лухуэм хуащцэ лэжыгъэ-кылуэ ягъэнэжэхэри, псы жапэуэ зэхьэлажэжыжыри.

Дышцыкыуэ зманым спелеологхэр ядэлажэ шцым и зэхьыкыларэ зыджэ геологхэм, хуэуныгъэ зымылбужы-гъуэхэр кьэзыжыащцэ лухуэцэлагуэхэм, археологием хуэ-лажы кьыгуэагуэхэм, а псом кьыжыкыуэ гурылуэгъуэц, спелеологир зи акьылыр жан, шыныгъэ илэ зыгъэ-дэлэ, и 13-кылэпкымикы псыха 13-цэлагуэлыр шцытын зэ-рыхуэйри, иджырей дунейм куэдэм шагуэты тыншыгъуэ-хэм хуэдэхэр 13-цэлагуэ зыщыкыуэ зырыцхьыгъэри...

КьУМАХУЭ Аслъэн.

Украинэм и президент Зеленский Владимир Къухьэ-плэм зэпымыуэ хуэгъэуэ кыыхуэныуццэ 13-цэ хигъэ-хьэуэ.

ПЭЖШ, елъэуркыым, атлэ хуэгъэуэ. Абы апухуэдэ хуи-тыныгъэ зрытжащ «я зэхуэ-дэ бийм езым и закъуэ зы-рыпэщцэтым» кышхьэуэ. Ауэ азыныкыуэхэм дэж дэнэ зды-клар а 13-цэр?

Иужь зманым кьэрал зыбжанэм я политикхэр, газетхэр топсалъхьэ абы шцыц 13-цэр террористхэм ялэцхьэуэ кьызырыщцэлы-нум. Тегъэщцэлагуэ хуэр «Укра-инэм кьыкэ 13-цэр шцэхуэ зра-щцэм и нэцэнэхэр зырыщцэ-лэм» теухуауэ Европолым кьы-та хьыбарыщцэ. Абы ар кышцэбгъэдэцлар бадзэуэ-гуэм и 21-рц икы бэлджы-луэ и лэжыу кышцэкыныуц бадзэуэгуэм и 16-м Украинэм и АН-12БК транспорт кьухьэлагуэ Алыджым и Пангеон бгым и дэж зыры-щыкыуэтам. Зылэгуэхэм жа-лаш кьухьэлагуэ шцыкыуэа шцылэпэм кьауэ махьэр сь-хьэтитлэ кьызырылуэлар. Апу-хуэдэу шцылэпэ властхэм кьы-зыжыклар мыгурылуэгъуэ абы ягъэкулаш химие, ядернэ 13-цэ-хэм зыщыкыуэныуцкэ 13-цэлагуэлыр. Шцылэпэм шцыла-жэ полициехэм респираторхэр зылуэлыхьэу унафэ хуа-щцэ. Арцхьэкэ абыхэм хабзэхьэуэхэр шцэхьымафэ-кыым кьышцэлагуэ кьуатэм кьыкыхуэ лугъуэ гуащцэм. Те-лэдыжэщ: кьутар дзэм ешэ абы зыгуэркэ пыща мьалэ-нэхьыкы, дэнэ атлэ 13-цэр кьызырлар? Украин компаниэм и кьухьэлагуэ Сер-бием и Нил кьэалэм и аэро-портым (аэродромкыым) кьылэтыкылаш икы а кьэралым и властхэм зырыжамэ-кэ, ишэр зэуэным зырыжы-хуагъэсэ 13-цэр-фашцэ гуэр-хэрт. Атлэ шцхьэ ираджа химие 13-цэ хуэгъэуэ зыщыкыуэныуцкэ кьэрухэр. Ауэ абы ушцэмыл-пцэми хьунуц: Алыджым и властхэр шцыгуэауэ кьы-щцэкыныуц кьухьэлагуэ и пэжыплэжэ ишэм...

Дунеипос прессэм итхым ятелъхьэуэ, кьухьэлагуэ илэ псори зэхэту ракетэ комплекс 12 «Стингер» шцэ ныкыуэ, «Джавелину» шцэ хуэдиз, хамэ кьэралхэм шцэ-лагуэуэц 13-цэр шцэрыс-хэр. А псом доллар мелуанэ 9 кьышцэлагуэныуц шцытауэ хуагъэфащэ. Черновцы ираши, а 13-цэр Румы-нием и шыналъэмкэ Сер-бием нагъэсачэ, иджы кьухьэлагуэц Бангладеш и лэныкыуээмкэ хьырт. Га-зетхэм ятхэр ди флэц хуэ-мэ, комплексхэр Палестинэм и «Хезболла» зыгъэныгъэм 13-цэр-хэуэныуц: абы и ракетэ 13-цэрхэр Израилым и

Украинэм ещэ... кыыхуэуэныуццэ 13-цэр

ПВО-м пхрыкыфыркъым. Аджэ кьэхур детектив гъэщцэгуэным хуэдэц. Кьы-зэщцэныри, кьухьэлагуэ кьэухъащ дакыкэ 40 нэхь-р нэхьыбарэ уэгум хэмь-тауэ. Зыгуэрым Израилым и разведкэм хьыбар иримы-гъэлагуэ пэра абы ишэмрэ зыхуишэмрэ ятхуауэ. Мыл-хуэдэжэм дэж. Тель-Авив куэдрэ чэнджашцэрым: псыщцэу икы тлэиуэ лухуэ зэфлэх. Ауэ хэт езыгъэщцэр? Куэдэм шцэ кьытрахьэркъым ар Украинэм и контрразведкэ-м и унафэццэу шцыта икы зыхьэуэныуцкэ минис-терствэм и тлэсхьэщцэ кьудамэ (ГУР) и 13-цэр Буда-нов Кирилл и ныкыуэ-кыуэгуэ нэхьышцэ Баканов Иван зырыщцэтым.

Кьэралыгуэ илэ зырыхуэр Украинэм нахуэуэ 13-цэр ещэ икы сыт шыгъуи а лухуэр екулашцэ. Шынагуэныуц гъэмкэ 13-цэр (СБУ) и шэ-тету. Хуабыр фейдэ хэжы-плэ. Арцхьэкэ зауэ зманыр тегъэлагуэ ишэри, ГУР гуэр кьыкыуэагуэ икы контр-ведкэр луигъэкуэлашцэ. Ипэ-рейр апухуэдизкэ лэцэ хуа-щцэ, СБУ-м и унафэщцэ Баканов Иван и кыуыкыуэ трэгъэ-фашцэ (шысабийм Зеленскэм и ныбжыгуэати, абы зыри елэсэ мыхьуну кьылэтырт). Иджы илэ ищэжэщ, зи гугуэ тцы хьыбарыр Израилым лэ-гъэлэсри. Хабзэхьэуэ, ятх офицерхэм я уну Винницэ дэтэм ракетакэ еуэну Уры-сейм зырыжыгъэзырым

Бакатиныр шцыгуэауэ шцытауэ, ауэ ГРУ-м псалъэ жрылауэ. Винницэ теухуэуэ зыры-жалэмкэ, абы ГРУ-м и офи-цер нэхьыжыуэ тлэщцым нэс шцэхьэуэлашцэ, УФ-м Зыгуэ-р мэжыныгъэмкэ и министр-ствэм кьыташ: «Зрагъэщцэ флэмыкэ «Калибр» ракетэ-хэмкэ офицерхэм я гарни-зхуэдэжэм дэж. А зманым абы Украинэм и ВВС-м я уна-фэщцэ шцыщэр 13-цэр кьэ-зыуэтыщцэ хамэ кьэралхэм я лыкыуэхэм шцесалэрт. За-луэщцэр теухуат Украинэм кьухьэлагуэ, ахар кьызы-рырауэдым 13-цэрэхэм кьэ-тэным егъэщцэлагуэ лухуэхэм. Зэлэццэм хэтэ псори яулаш. Дунеим ирагъэхьэжэхэм ящы-щцэ шцым я цлэхэр кьэрауащ: подполковник Пузыренко Константин, полковникхуэ Бурдикко Дмитрийр Макарек Олегрэ. Зырыхуагъэфащэм-кэ, дэз разведкэм, апухуэдэу езы Будановым я жыауэм шцлэу ахэрт Буквинэм егъэ-зыплэ шцэхур кьышцэуэны-хар, иужькэ ахар Румынием-кэ зырыжыщцэр. Пэжу, ахар кьухьэлагуэ кьуатэм егъэ-щцэлагуэ лухуэм хэтэхьым, шцлэ зыхуэщцэ хьуну шцэхуэ-сы-гуэагъэ - махуиц ипэжэ яу-кылат.

Мыбдэж бэлджы шцохуэ контрбандэм ехьэлагуэхэм нэгъуэщцэ дэз лэуэжыгъуэхэм ящыщцэр мыхьуэ, ВВС-хэм я бандитхэр хэжэхьэныр кьызыжыклар. Зырыгурылу-гуэуэ, граждэн, транспорт авиацир Украинэм и шцыгуэм шцылэщцэфыныуцым, ауэ абы шцыуэ кьэнэхэр ногъуэщцэ кьэралхэм шцлэщцэ икы абыхэм илэщцэныуц дэни кьуды-нуц. Яшэри нэхьыбарэ 13-цэр кьышцэлагуэ. Абы егъэщцэла-гуэуэ ягуэ кьалэщцэ нэмыцэ политикхэм. Американхэми кьышцэ лухуэр зылуэтыр, ауэ загъэуэлагуэакыым - езыжэм Украинэм хуауэтыщцэ раке-тэхэм кьышцэлыныуц цыхухэр шцлэуэ кудейц. Ауэ, «и кьэм нэс» зыкьэлыплэ 13-цэрхэр лэуэжыныуц шцыбэхэ кьохуэ. Мазэ хуэдиз и пэжэ Днепро-петровск и 13-цэр гъэтылэ-плэхэм ящыщцэ зым лэуэ-жыныуц шцэбэхьэлашцэ раке-тэхэр кьызырырауэдым 13-цэр-хэмэжэу. Кьухьэлагуэ кьырихэр. Иужькэ шцылэ властхэм жащцэ а «флэгуэр» Урысейм и кьэралхэм зэтри-кыуэуэ. Дэнэ иджы ахар зды-щцэр?

Украинэм шцыдыгуэ 13-цэр куэдэ икы пуду ярещэ хэт хуэйми. Дауи, нэхъ кьы-щцэлуэщцэр террористхэрц. Араци, Кьухьэлагуэ и кьэрал-хэм налог зышцэтым а хьэжэжэ ящцэ 13-цэр езыжэм я шцхьэм кьытеухуэжынкэ шынагуэуэ кьахуэуэ.

Япон зауэжыыр

Быдалпэ нэхьышцхэр езыгъэуэбыдар епцыжакларэрт

УРЫС-Китай зэгурылуэныгъэм ипкы иткэ, 1898 гэм Порт-Артур Урысейм илэс 25-кэ бэджэндэ кьэратат, иужькэ а палъэр игъэлэпхуэну хуити. Арцхьэкэ япон зауэжыым зырыщцэлагуэ илэс иримыкыуэ флэка дэмыкыуэ а быдалпэр епцыжакларэрт и зэрэнкэ бийм иубыдаш.

Японхэм кьышцэлагуэныуц урыс Маньчжур армэр псы-нцэу зэхакыуэныуц ялэ мурадир: абыхэм заулэ мин 200 хуэ я гупым быдалпэ лэщцэр кьыгуэщцэртэхьым. Кьахуэурихьэ Порт-Артур дэж бийм укыгъэуэ, илэгуэу цыхуэ мини 112-рз, кьыхуэ 16 шыфлэкуэдаш. Лэы ягъэжэ ар зыхьыжэхэр топ 610-кэ яхуэрт кьэбгъэрыкыуэхэм. Абыхэм иджыри топы-шэ мин 200 кьахуэнажат. Хьумалэжэм шцлэты хьэжыгъэ пут мин 50-м нэс, нэгъуэщцэ ерыскыкыклар. 13-цэр имылэмэ, шы мини 3 хуэдиз яулыуэ яш хьунут. Арати, затын мурад ятэжыым.

Зы закъуэм и зэран

АПХУЭДЭ быдалпэ лэщцэр зы цыхуэ закъуэм бийм ири-гъэуэдыщцэ. Порт-Артур японхэм етыным теухуэ дэфтэрным 13-цэр дэж бийм илэс илэщцэ генерал-лейтенант Стессельцэ. Абы шыгъуэми унафэ ишцэлагуэ быдалпэр якыуэныуц, абы зыгуэри дашыну, кьухьэуэ лухуэну - псори бийм 13-цэр хуэйт. Японхэм зырыщцэлагуэ кьахуэнаш ерыскы, 13-цэр-фашцэ хьумалэжэу шцэхэр, электростанцыр, гъушцэ гуэгуэ километр бжыгъэхэр, флэмыщцэ куэд, хьэлъэ-зешэ кьыхуэ 50.

Иужькэлаш налуэ кьышцэуэр 1904 гэм дыгъэгъэзэм и 19-м Стессель шцэхуэ японхэм зырыхуэзэр икы быдалпэр яри-тыны зырыхуэзырыр зэражылар. Японхэм ар хуабыуэ ягъэщцэлагуэ. Гъэру лубыдныуц урыскэм я бжыгъэр мини 10-м флэмыкыуэ хуагъэфащцэрт, ауэ абыхэм я бжыгъэр мини 49-м шцынасам телъдыжэ ящцэуэат: апухуэдиз кьэрур ягъэуэжыащ гугуэ дэмыкыуэ.

Зи гугуэ тцы лухуэхэр кьэхьэуным илэсэ 3 илэжу бри-гадэм и унафэщцэ генерал Стессель хэтэц кытай зыкьэзылэ-тэхэр зэхэщцэпкылашцэ. Абы и заулэлым кьащцэ кытай им-ператорхэм я уардуэнуэр, нэхъ тэмэуэ жылпэмэ, я хуэ-гуэфлэгуэхэр зыщцэлагуэ. Вице-адмирал Алексеуэ Ев-гений и унафэщцэ кьэуэнтхьэр абжашцэ икы ятхашцэ. Псори дьыщэ сом мини 800 я уасуэ кьышцэлагуэ. Ахар Китаим и гу-ащцэрыпсэхуэм я лэпкэ кьылуэгъэрт. Хуэгъуэфлэгуэхэр уардуэном яшэжын е шцэхуэном мурадкэ Петербур и Эрмитажым шцалъхьэу хуэйуэ кьышцэхьунут. Арцхьэкэ ге-нерал Стессель унафэ ишцэлагуэ ахар езым и заулэлым я кьэр-эгулуэ Порт-Артур и цейгауэным шцалъхьэу.

Быдалпэм зырыщцэтым теухуэ дэфтэрным 13-цэр дэжым и пэжэ, 1904 гэм дыгъэгъэзэм и 21-м хьумалэпэм екуэлэлашцэ шыгуэ 38-рз. Штаб-капитан Стессель Александр (генера-лым и кьэуэ) яхэтэ гухэм хуэгъуэфлэгуэхэр иралъхьэри луа-шцэ. Куэбжым дэж ахар кьэзыгъэуэныла япон кьэрэгъуэ-лым штаб-капитаным яригъэлэгуэуэ генерал Ногэ 13-цэр зыщцэлагуэ дэфтэртыр: абы генерал Стессель хуит ишцэрт и «уней мылькэр» быдалпэм дышынэ:

Абы лъандэрэ хуэгъуэфлэгуэхэм я лэуэжыыр бэжашцэ.

Тезырыр

А ХУГЪУЭФЫГЪУЭХЭР езым кьызыхуэжэнын мур-дыр армурауэ пэра епцыжакларэрт Порт-Артур итыныр кьызыжыклар?

Стессель и судыр укыкэ ящцэ. Абы дамыгъэ, нагыщцэ псори трахашцэ. Арцхьэкэ иужькэ укыр илэсэ 10-кэ лэ-жыуэным исыну кьэзыгъэуэ тезыркэ зыхуэагуэ. 1909 гэм накыгъэм и 6-м Николаи Егъуанэм и унафэщцэ Стес-сель кьауэтышцыжашцэ. 1915 гэм лашцэ.

Кьегъэлагуэхэр Кьэбэрдей-Балькэрым шцызэхуос

Кьэбэрдей-Балькэрым и Адыр-Су аузым и лъа-пэм Урысей МЧС-м и кьегъэлагуэхэм шрагъэкуэц алпминизэм теухуэ урысейлэс зэхьэуэ. Абы хэтцэ цыхуэ 72-рз - ахар ди кьэралым и шыналъэ зымылбужы-гъуэхэм шцлэ МЧС-м я кьегъэлагуэхэрцэ. Зыщцэ асар метр 2300-рз лъагуэым. Ахар гъуащцэ, алпминизэмкэ я разрыдым ехьэлэуэ, дэтхэнэ гушми инструментар-методист егъэбдылэлаш.

ПРОГРАММЭР лухуэ куэдкэ гъэншцэлаш - мылылэуэ ири-кьуэн, кьырихэм зыщцэжэсэн, кьырышцэ уэржэ зыпкырым, зыщцэлагуэ лэжыуэ, стражэжэ станцэр кьызыгъэпшцын, шцыкыкэ лугъуэ икы хуэдэхэм дэпэпкыуэныгъэ ятын, нэ-гуэщцэри.

Кьэбэрдей-Балькэрым я квалификациям елэтыуэ зыгъэ-ныгъэхэр шрагъэкуэц 2-А-м кьышцэлагуэуэ 5-А катего-рием хьыжэ маршрутхэм. Апухуэдэу программэм хохьэ алпминист, медицинэ, психологием гъэхьэзырыныгъэм теу-хуэ теорие дэрхэр

